

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta
Lausuntopyyntö HE 76/2022

Lausunto HE 76/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa.

43 § Luonnonsuojelualueet ja niiden perustamisedellytykset

Esitys:

Luonnonsuojelualueisiin tulisi lisätä suojelualueyyppi, jonka tarkoituksena olisi turvata pykälän toisessa momentissa mainittuja asioita rajoittamatta kestäväää käyttöä, kuten metsästys ja kalastus. Kyseisen momentin asiat:

- 1) alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö, luontotyyppi tai ekosysteemi;*
- 2) alueella on 80 §:ssä tarkoitetun tiukkaa suojelua edellyttävän eläinlajin yksilön lisääntymis- tai levähdyspaikkoja;*
- 3) alueella on erikoinen tai harvinainen luonnonmuodostuma;*
- 4) alueella on erityistä maisemallista arvoa;*
- 5) luontotyypin tai eliölajin suotuisan suojelutason säilyttäminen tai saavuttaminen sitä vaatii;*

6) alueella on erityistä merkitystä luontotyyppien tai eliölajien mahdollisuuksille sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin;

7) alue on muutoin kuin 1–6 kohdassa tarkoitetuilla tavalla niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

Esimerkiksi kestävä metsästys ei haittaa yhtäkään edellä mainituista asioista ja pyyntiajoilla ehkäistään häiriöt lisääntymisalueilla. Kuitenkin metsästyksen rajoittaminen perustettavalla suojelualueella, jonka suojeluun metsästyksellä ei ole vaikutusta, aiheuttaa tyypillisesti kovaa suojelualueen vastustusta. Esitetyllä suojelualueetyypillä arvokkaita luontokohteita voitaisiin turvata aiheuttamatta luonnonkäytäjärhyille haittaa ja suojelualuevastasuutta.

Esitys suojelualueityypistä olisi myös lain 1 §:n 4) kohdan tavoitteen mukaista, joka on luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävästä käytön tukeminen.

Esitys:

Metsästysmahdollisuudet tulee turvata suojelualueiden perustamisesta huolimatta.

Jos luonnonsuojelualue perustetaan metsästyslupa-alueelle tai muussa metsästyksessä olevalle alueelle, tulee lähtökohtaisesti metsästys sallia. Toissijaisesti valtion tulisi osoittaa tilalle vastaavan kokoinen metsästysalue vastaavalta saavutettavuudelta.

Mahdollisesta metsätaloudellisesta käytöstäänkin huolimatta metsästyslupa-alueet edustavat metsästäjille jonkinasteisia ”metsästyksellisiä kansallispuistoja”.

50 § Poikkeukset kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä

10) kohta: Metsästäjäliitto pitää valkohäntäkauriin lisäämistä hirven ohelle ajettaviin tervetulleena lisänä, mutta nimenä vakiintunutta valkohäntäpeuraa tarkoittava valkohäntäkauris on omiaan aiheuttamaan sekaannuksia metsäkauriiseen. Lisäksi metsästysluvat myönnetään valkohäntäpeuralle ja metsästyslainsäädäntö koskee valkohäntäpeuraa. Yksityiskohta ei suoraan tunnu suurelta, mutta lakituvissa tällaiset yksityiskohdat muuttuvat usein määrittäviksi. Mikäli eläintä on luonnonsuojelulaissa välttämättä kutsuttava vakiintuneesta nimestä huolimatta valkohäntäkauriksi, tulisi sitä tarkentaa laissa tieteellisellä nimellä *odocoileus virginianus*, jotta nimieroista ei syntyisi muodollista lakiteknistä umpikujaa ajaa valkohäntäkaurista valkohäntäpeuraluvilla.

Myös metsäkauriskanta on paikoin erityisen tiheä, elää pienillä aloilla ja aiheuttaa ylläidunnusta suojelualueilla. Liitto esittää, että myös se tulisi lisätä ajettaviin lajeihin.

Kohta 11: Muutos sallia eläimen lopettaminen ja saaliin haltuunotto ilmoituksella vähentää paitsi lupabyrokratiaa, myös nopeuttaa eläimen eettiseen lopettamiseen vaadittavia toimenpiteitä ja on siksi erittäin kannatettava.

Lisäksi pykälän sujuvoittaminen haitallisten vieraslajien ja eläinperäisten tautien hallinnan osalta ovat tarpeellisia lisäyksiä.

52 § Valtion muun luonnonsuojelualueen rauhoitussäännökset

Esitys:

Rauhoitussäännöksiä on tarkistettava määräajoin vastaamaan muuttuvia olosuhteita.

Rauhoitussäännöksiä tulisi tarkistaa aika-ajoin. Usein käy niin, että paikalliset heittävät aiheutuneisiin esteisiin vasta luonnonsuojelualueen perustamisen jälkeen, kun konkreettiset muutokset tulevat näkyviksi. Lisäksi luonto, lajisto ja populaatiokoot muuttuvat. Siksi olisi syytä tarkastaa rauhoitussäännökset ensin kolmen vuoden kuluttua perustamisesta, sitten 10 vuoden ja myöhemmin 10 tai 20 vuoden välein, jotta rauhoitussäännökset vastaisivat tarkoitustaan joko poistamalla turhaksi tai haitalliseksi havaittu rajoitus tai lisäämällä rajoitus, jolle on tullut ennalta arvaamaton perusteltu tarve.

85 § Poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä

Esitys:

Pykälään on lisättävä kohta, että poikkeusluvalla tapettu yksilö on pyrittävä hyödyntämään.

Esimerkiksi valkoposkikihanhien tappamisesta haaskaten saalis, on tullut paljon kritiikkiä. Hyötyjän ei tarvitse olla eläimen tai linnun pyydystäjä, vaan se voi olla esimerkiksi valtiollinen taho, kunhan saalis hyödynnetään.

89 § Eliölajien hallussapito, vaihdanta ja kaupallinen hyödyntäminen

Esitys

Laillisesti haltuun saatu eläin- ja lintuyksilö tai sen osa on voitava pitää hallussa ja kuljettaa. Tulee varmistaa, että muualla metsästettävä laji, joka ei Suomessa kuulu riistalajilistaan, mutta on vaikkapa Etelä-Euroopassa yleinen riistalaji, tulee voida tuoda maahan ja pitää hallussa.

Lisäksi laillisesti aikanaan haltuun saatu eliölajin yksilö, jonka suojelustatus on myöhemmin muuttunut, tulee olla sallittua edelleen pitää hallussa, mutta sen myynti tai vaihtaminen olisi kiellettyä. Tällainen hallussapito tulee huomioida sallivasti!

Lakiluonnos esittää, että rauhoitetun eläin- tai kasvilajin yksilön ja Eurooppaan kuuluvalla alueella luonnonvaraisina esiintyviin lintulajeihin kuuluvien yksilöiden hallussapito, kuljetus, myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi on kielletty. Vain metsästyslain 5 §:ssä mainittujen riistalajien ja lintudirektiivin III-liitteen mainitsemien muutamien lajien yksilöitä voisi pitää hallussa, kuljettaa, myydä tai vaihtaa.

Lintudirektiivin II-liite luettelee EU jäsenvaltioissa metsästettävät lajit. Esityksen perusteella kuitenkin näyttää, että tällaisia EU-alueella laillisesti pyydetäviä lajeja ei saisi pitää hallussa tai kuljettaa Suomessa, jos ne eivät kuulu Suomen riistalajistoon tai lintudirektiivin III-liitteeseen. Metsästäjäliitto edellyttää, että laillisesti toisessa valtiossa haltuun saatu eläin- ja lintulajin yksilö tulee voida kuljettaa ja pitää hallussa Suomessa! Tällä on vaikutuksia myös EU:n ihmisten ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden kannalta, eikä laillisesti haltuun saadun lajin yksilön hallussapitoa tai kuljettamista tule estää. Euroopassa on toimiva CITES järjestelmä ohjaamaan laillista eläinyksilöiden ja niiden osien kuljettamista ja estämään harvinaisten lajien myyntiä ja vaihdantaa.

90 § Eliölajien maahantuonti ja maastavienti

Esitys:

Suomen tulee pitäytyä CITES-säätelyssä, eikä tehdä omia kategorisia kieltoja metsästysmuistojen tuonnille ja viennille.

Pykälällä laajennettaisiin merkittävästi eläinten ja niiden osien maahantuontirajoituksia, vaikka kaupankäyntiin, maahantuontiin ja maastavientiin on olemassa hyvin toimiva CITES-asetus ja EU-säädökset. Pykälässä kiellettäisiin CITES-asetuksen liitteessä A mainittujen eläinlajien ja CITES-asetuksen liitteessä B mainituista lajeista afrikannorsun, argaalin, isosarvikuonon, jääkarhun, leijonan ja virtahevon yksilöiden tai niiden osien maahantuonti metsästysmuistona.

CITES ottaa huomioon alueelliset erot. Luonnonsuojelulaissa kategorisesti kieltäminen taas ohittaisi eri maiden tilanteet. Esimerkiksi tuontikiellettyä aiotun afrikannorsun kanta Botswanassa on noussut kestävän 50 000 yksilön rajasta 130 000 yksilöön aiheuttaen haittaa ympäristölle, viljelyksille ja myös suoria kuolemantapauksia ihmisille, jonka vuoksi Botswana on sallinut norsunpyynnin. CITES huomioi matalan kannan alueet A-liitteessä ja runsaan kannan alueet B-liitteessä, johon Botswana kuuluu Namibian, Etelä-Afrikan ja Zimbabwen ohella. **Suomen ei tulisi tehdä omia rajoitteita asialle, jolle on jo olemassa toimiva kansainvälinen säätely, jota Suomi on sitoutunut noudattamaan.**

Tuonti-kiellettyihin A-liitteen lajeihin kuuluu myös täällä tavattavia ja lähialueilakin metsästettäviä runsaahkoja lajeja, kuten **ilves, karhu ja susi**, joiden osia ei saisi tuoda ollenkaan metsästysmuistoina vaikkapa Virosta, vaikka ne täyttaisivät kaikki CITES-vaatimukset. Muina, kuin metsästysmuistoina niitä kuitenkin saisi tuoda. On myös huomattava, että joistakin tuontikiellettyistä A-liitteen lajeista on lisäksi maailmalla vieraslajipopulaatioita, joita tulee vähentää ja joita CITES erikseen huomioi, mutta tämä luonnonsuojelulain ehdotus ei. Eläinpopulaatioiden runsaudet ovat ylipäättään jatkuvassa muutoksessa, joihin kategorinen rajoittava lainsäädäntö sopii erityisen huonosti.

Yleisesti ottaen juuri Afrikassa kaupallinen metsästys takaa luontoympäristöjen ja lajien runsautta monella mekanismilla. Useissa valtioissa pyynnistä saatuja

tuloja ohjataan luonnonsuojelualueiden ylläpitoon ja rikollisen toiminnan ehkäisyyn, metsästysalueilla huolehditaan kantojen ja lajikirjon runsaudesta sekä ympäristöstä alueilla, joilla ei ole vetonauloja muille turisteille. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa metsästyksen käytössä on 1,3 miljoonaa neliökilometriä yksityistä sekä vuokrattua valtion aluetta, eli enemmän kuin kansallispuistoissa. Pykälän tarkoitus on rajoittaa tiettyjen lajien metsästystä rajoittamalla metsästyksmuistojen maahantuontia. Jos laillinen metsästys Afrikassa muuttuu kannattamattomaksi, jäljelle jää eläinten laitton tappaminen, jonka kitkemiseen on merkittävästi vähemmän intressejä. Monesta alkuperäislajista muodostuu haittoja ja ilman hyötyjä niitä ei siedetä. Kun riistalajien suosimasta ympäristöstä ei saada hyötyjä, niistä tehdään joko laidunalueita tai viljelyalueita. Laillisen metsästyksen vähenemisellä on poikkeuksetta negatiivisia vaikutuksia luonnolle.

123 § Päätösten tiedoksi antaminen ja päätöksistä tiedottaminen

Esitys:

Luonnonsuojelualueiden rajoituksista ja niillä sallituista luonnonhyödyntämistavoista on tiedotettava.

Luonnonsuojelulain tavoitteissa lain 1 §:ssä todetaan 4) -kohdan tavoitteena luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen. Yksi merkittävimpiä kestävä käytön tukemisen tapoja on antaa kansalaisille ajantasaista tietoa luonnonsuojelualueen rajoituksista ja sallimisista. Varsin hyvä palvelu on esimerkiksi retkikartta.fi. Metsästäjäliitto esittää, että lakiin tulee kirjata velvollisuus Metsähallitukselle tai muulle viranomaiselle luoda karttapalvelu, joka voi olla retkikartta.fi, josta on mahdollista löytää luonnonsuojelualueen rajojen lisäksi perustamisasetus tai selkeästi tiedot mitä alueella saa tehdä. Kestävää käyttöä ja retken suunnittelua tukee, jos kansalainen pystyy verrattain helpolla tavalla saamaan tietoonsa, saako alueella mahdollisesti kulkea, sienestää, marjastaa, yöpyä, nousta maihin, tehdä tulen, mitä metsästää metsästyslain 8 §:n alueella tai yleisellä vesialueella jne.

Muuta:

Muiden lakien sisällöllinen muuttaminen tulee tehdä erikseen. Vain viittauspäivitykset ovat tässä yhteydessä oleellisia.

Metsästäjäliitto on ajanut myös monia järkevöittäviä metsästyskäytäntöihin liittyviä seikkoja, joiden liitto pitää tärkeänä pysyä lakiin asti:

50-51 §:

- Kansallispuistoon on mahdollista myöntää hirven lisäksi valkohäntäpeuran ajoa,
- pyytää haitallisia vieraslajeja,
- korjata hirvitorneja (kävijäturvallisuutta parantavat toimet)
- lopettaa ja noutaa ulkopuolelta alueelle päätynyt riistaeläin ilmoituksella.

- Myös eläintautien torjunta huomioidaan entistä paremmin.
- Lisäksi muitakin lajeja voitaisiin luvalla vähentää, jos kannat kasvavat liian suuriksi ja vaikuttavat haitallisesti luontoon tai turvallisuuteen.

52 §

- Muilla luonnonsuojelualueilla sovelletaan edellä mainittuja,
- Voidaan sallia metsästys laajemminkin.
- Merkittävä muutos on, että vanha 47 §:n tarkoittama alle 100 ha ministeriön asetuksella säädettävälle muulle suojelualueelle ei enää tule väkisin lain määräämänä metsästyskieltoa, vaan myös ministeriön asetuksella voitaisiin sallia metsästystä, joka oli ennen vain valtioneuvoston asetuksella mahdollista. Kyseinen pakottava rajoitus jäisi siis pois.

135 §

- Pyyntivälineet saa ottaa haltuun erätarkastaja. (Ei kuka tahansa). Metsästäjäliitto pitää muutosta metsästysvälineiden haltuunotto-oikeuden rajaamisesta erätarkastajalle tarpeellisenä, sillä usein näihin välineisiin kuuluu myös ampuma-ase, jonka hallussapidosta säädetään ampuma-aselaissa hyvin tarkasti.

Riihimäellä 30.5.2022

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Jaakko Silpola
Toiminnanjohtaja

Teemu Simenius
Järjestöpäällikkö, ohjausryhmän jäsen